
OD REDAKCJI

Trudno byłoby dzisiaj obronić tezę, którą ponad dwadzieścia lat temu postawił Lech Ludorowski w szkicu otwierającym książkę *Motywy religijne w twórczości Henryka Sienkiewicza* (1998). Napisał on wówczas, że religia i religijność to jeden z najbardziej zaniedbanych obszarów badań nad twórczością autora *Wirów*. Tę rażącą lukę w znacznym stopniu wypełniły teksty oraz książki redagowane przez prof. Ludorowskiego: prócz przywołanej, wymieńmy też *Motywy sakralne w twórczości Henryka Sienkiewicza* (Zamość 1992). W ostatnich latach sferą sacrum w twórczości Litwosa zajęli się między innymi: ojciec Andrzej Bielat (*Ocalić Europę. Henryk Sienkiewicz – apologeta chrześcijaństwa i obrońca cywilizacji łacińskiej*, Sandomierz 2012), Maciej Gloger (*Wobec religii*, rozdział książki: *Sienkiewicz nowoczesny*, Bydgoszcz 2010), Stanisław Cieślak (*Wiara pozytywistów. Orzeszkowa, Konopnicka, Prus, Sienkiewicz*, Łódź 2010) czy Jolanta Sztachelska (*Czar i zakłęcie Sienkiewicza. Studia i szkice*, Białystok 2003, rozdział: *Sienkiewicz – pogański i chrześcijański*). Ten przykład kilku zaledwie głosów sygnalizuje wyraźną zmianę, która nastąpiła w stanie badań nad wspomnianą problematyką.

Pomimo wzmagającego zainteresowania miejscem i rolą religii w życiu i twórczości Sienkiewicza, jakże prawdziwie brzmi uwaga, którą wypowiedział Kazimierz Maciąg w publikowanym w niniejszej książce szkicu *Jak i po co czytał Biblię Putrament? Refleksja nad kontekstami „Wspomnienia z Maripozy” Henryka Sienkiewicza*: „Dziś możemy chyba stwierdzić, że czekamy ciągle na monografistę, który chciałby i potrafił problematykę związaną z możliwie

najszerzej rozumianymi motywami chrześcijańskimi przedstawić w formie monografii”. Życzenie owo leży u podstaw powstania niniejszej książki, która – mamy nadzieję – stanie się inspiracją do rychłego pojawienia się takiego, niezwykle potrzebnego, dzieła o naszym pisarzu-nobliście.

Ożywieniu zainteresowania autorem *Ogniem i mieczem* miało służyć ustanowienie przez Senat RP Roku Henryka Sienkiewicza (2016). Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku oraz Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział Okręgowy w Białymstoku postanowiły wspólnie włączyć się w obchody tego wydarzenia. Owocem współpracy stała się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Henryk Sienkiewicz i chrześcijaństwo. Idee – obrazy – konteksty”, która obradowała 24 września 2016 roku. Główne obszary tematyczne spotkania zamknąć się miały, zgodnie z planem, w kilku aspektach związanych z dziełami Sienkiewicza, między innymi: na obrazie chrześcijaństwa i jego przemianach; interpretacji *Quo vadis* jako wizji narodzin chrześcijaństwa, stosunku do zagadnień religijnych, problemu wiary, innych religii; recepcji i metamorfozy obrazu chrześcijaństwa, plastycznych, filmowych (i innych) wizji chrześcijaństwa, językowego obrazu chrześcijaństwa; teologicznych, filozoficznych, kulturowych kontekstów obrazu chrześcijaństwa u pisarza, inspiracji literackich i pozaliterackich wizji chrześcijaństwa.

Tom, który Czytelnik trzyma w ręku, stanowi pokłosie tego naukowego spotkania, jakie odbyło się w murach Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego jesienią 2016 roku. Korpus tekstów, które tworzą książkę, podzielono na cztery rozdziały. Całość zamyka zapis panelu, jaki przeprowadzono 24 września 2016 roku podczas obrad konferencji „Henryk Sienkiewicz i chrześcijaństwo”. Wśród panelistów znaleźli się: prof. Tadeusz Bujnicki, dr Adrianna Adamek-Świechowska, prof. dr hab. Andrzej Stoff, prof. Barbara Szargot, prof. Maciej Szargot, doktor Marta Białobrzaska, dyrektor

Książnicy Podlaskiej Jolanta Gadek i mgr Grzegorz Kowalski. Tytuł dyskusji dotyczył *(Nie)obecności Sienkiewicza?* we współczesnej szkole, kulturze i nauce. Moderatorami spotkania byli: prof. Anna Janicka i dr Łukasz Zabielski. Autorem opracowania i redakcji panelu jest dr Michał Siedlecki z Działu Naukowego Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku.

Redaktorzy oraz Wydawcy książki *Henryk Sienkiewicz i chrześcijaństwo* wyrażają nadzieję, że prezentowane szkice i studia spotkają się z uznaniem Czytelnika zarówno profesjonalnie, zawodowo zajmującego się literaturą pozytywizmu i Młodej Polski, jak też wszystkich, którzy poszukują wiedzy o polskiej kulturze, narodowej przeszłości.

Anna Janicka, Łukasz Zabielski

Białystok, grudzień 2017 roku